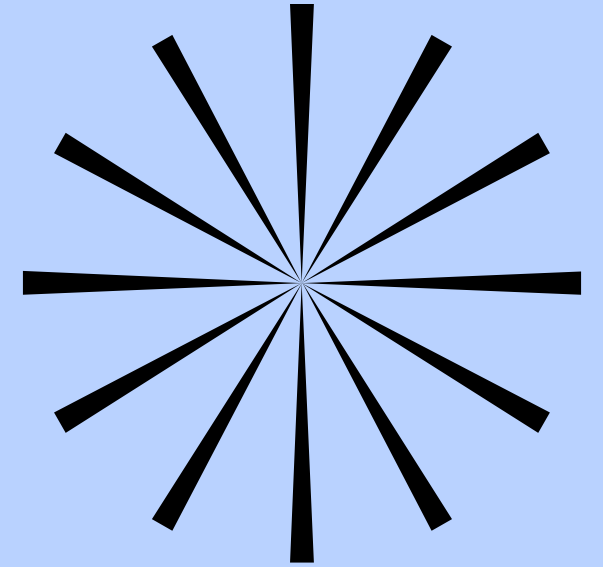

VNS 9/2025 vp Valtioneuvoston selonteko: Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU3)

Maa- ja metsätalousvaliokunta, 27.2.2026

RAISA MÄKIPÄÄ, Ilmastopaneelin varapuheenjohtaja, tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus

KAISU3:n toimenpiteet eivät riitä varmistamaan taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttamista

1/2

- Toimenpidekokonaisuus on riittämätön taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi jo ilman maankäyttösektorin alijäämän siirtymisen riskiä taakanjakosektorille.
 - Maankäyttösektorin heikentynyttä tilannetta, kytköstä taakanjakosektoriin ja kumuloituvan alijäämän riskiä ja vaikutuksia ei käsitellä riittävästi.
 - Päästökuilua kasvattaa 95 % kestävää biomassaa käyttävien laitosten päästöjen siirtyminen taakanjakosektorille (nyt noin 0,2 Mt CO₂ekv./v → enimmillään kumulatiivinen lisä 1 Mt vuonna 2026-2030)
- Päästövähennysten tavoitetasoa tulisi nostaa ja toimeenpanoa edistää etupainotteisesti. Tämä on perusteltua päästövähennystoimien epävarmuuksien sekä niiden vaikutusten realisoitumisen viiveiden vuoksi.
- KAISU3 nojautuu rahoituspohjaltaan epävarmoihin tukimuotoihin, mikä lisää epävarmuutta päästövähennystavoitteiden saavuttamisesta.
 - Ohjausvaikutusta tulisi lisätä ottamalla käyttöön etenkin taloudellisia ohjauskeinoja, jotka vahvistavat toimenpiteiden kustannustehokkuutta ja liiketoimintamahdollisuuksia

- Päästövähennystoimia ei tulisi nähdä vain kuluerinä, vaan myös taloudellisen toimeliaisuuden mahdollistajina tilanteessa, jossa Suomi hakee uusia kasvun edellytyksiä.
 - Toimenpiteillä voidaan lisäksi saavuttaa säästöjä toisaalla, esimerkiksi kansanterveydellisten rinnakkaishyötyjen myötä.
 - Esim. työkoneiden puhtaan siirtymän edistämisellä olisi päästövähennysten lisäksi positiivisia vaikutuksia elinkeinoelämään ja se parantaisi yritysten kilpailukykyä.
- Suunnitelman poikkisektoraalisia toimenpiteitä tulisi täsmentää ja toimien toteutuminen taata esimerkiksi taloudellisilla kannustimilla.
- Suunnitelman toimenpiteiden oikeudenmukaisuutta olisi tullut tarkastella vielä systemaattisemmin esimerkiksi Ilmastopaneelin laatimia oikeudenmukaisuuden arviointikysymyksiä hyödyntäen.
 - Etenkin tunnustavaan oikeudenmukaisuuteen ja epäoikeudenmukaisuuksia hyvittäviin toimenpiteisiin olisi syytä kiinnittää enemmän huomiota.

Keskeisimpiä huomioita maataloudesta

- Maataloussektorille esitetään vain vähän uusia politiikkatoimia, ja esitetyillä päästövähennystoimilla, niiltä osin kuin vaikutuksia on arvioitu, saavutetaan vain vähän uusia päästövähennyksiä.
 - Niiltä osin kuin lisätoimia esitetään, niitä ei ole konkretisoitu eikä toimille ole osoitettu resurssia. Siispä ehdotettujen toimenpiteiden arviointi on hyvin haastavaa.
 - Lisätoimiin sisältyviä maankäytön muutoksia maataloudessa tuskin tullaan saavuttamaan nykyisillä kannustimilla, joihin ei ole ohjattu riittävää rahoitusta.
- Ruokavalioon liittyviä muutostarpeita tulisi konkretisoida tavoitteiksi ja toimenpiteiksi ja luoda niillä saavutettavista hyödyistä kokonaisvaltainen vaikuttavuusarvio myös muiden kuin ilmastovaikutusten osalta.
- Ilmastotoimenpiteet maataloussektorilla eivät ole ristiriidassa huoltovarmuuden kanssa, toisin kuin suunnitelmassa annetaan paikoitellen ymmärtää.

Lisäisiä toimenpiteitä taakanjakosektorilla

– Maatalous:

- Typpilannoituksen tarkentaminen ja vähentäminen
- Turvepeltojen vettämisen laajentaminen
- Naudoille annettavan metaanipäästöjä vähentävän rehulisäaineen käyttö
 - » Tämä riippuu siitä, saako ko. lisäaine myyntiluvan ja koetaanko käyttö hyväksyttäväksi Tanskassa havaittujen ongelmien ja niiden selvittämisen jälkeen.
- Näiden kannustavuutta tulisi lisätä valtion ja ruokateollisuuden yhteistyönä
- Maankäytön muutosmaksulle pellonraivauksen hillitsemiseksi on tarvetta, jotta tarvittava vaikuttavuus saavutettaisiin jatkossa myös maankäyttösektori huomioon ottaen.

– Työkoneet:

- Vähäpäästöisten työkoneiden hankinnan tukeminen
- Teollisuusalueiden latausinfrastruktuurin tukeminen
- Kevyen polttoöljyn jakeluvelvoitteen nostaminen 30 prosenttiin

Kiitos!

RAISA MÄKIPÄÄ

raisa.makipaa@luke.fi

SUOMEN ILMASTOPANEELI

info@ilmastopaneeli.fi

